

Risikorapport

2015

SPAREKASSEN
Vendsyssel

Sparekassen Vendsyssel • Østergade 15 • Dk-9760 Vrå
Tel. +45 82 22 90 00 • Fax. +45 82 22 95 94 • CVR. nr. 64806815 • Mail@sparv.dk • www.sparv.dk

Indledning.....	4
Målsætning og risikopolitikker	4
Risikostyring generelt	4
Risikotyper	5
Kreditrisiko.....	6
Kreditrisiko på ikke finansielle modparter	6
Kreditpolitik	6
Opfølgning og styring	6
Svage engagementer	6
Risikospredning	7
Store eksponeringer	8
Solvens reservation	8
Individuelle nedskrivninger	9
Gruppevise nedskrivninger	10
Rentenulstillede udlån.....	11
Realiserede tab.....	11
Markedsrisiko	11
Renterisiko.....	11
Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)	12
Valutarisiko	12
Aktierisiko	13
Likviditetsrisiko	13
Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten.....	13
Operationelle risici	14
Rapportering.....	15
Anvendelsesområde.....	15
Ledelseserklæring.....	16
Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f	16
Ledeshverv	17
Kapitalgrundlag.....	18
Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav	18
Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen	18
Kapitalkrav.....	19
Den interne proces.....	19
Metode	19
Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov	19
Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.....	20
Kommentering af koncernens solvensbehov	21
Søjle I kravet	21
Indtjening.....	21
Udlånsvækst	21
Kreditrisici.....	21
Markedsrisici	22

Likviditetsrisici	22
Operationelle risici	22
Gearing	23
Lovbestemte krav	23
Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici.....	24
Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter.....	24
Kapitalbuffere	25
Kapitalbevaringsbuffer	25
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer	25
Kreditrisikojusteringer	27
Eksponering med kredit- og modpartsrisiko	28
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori.....	29
Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori	30
Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser	30
Bevægelser på misligholdte og værdiforringede fordringer	32
Asset Encumbrance (Behæftede aktiver).....	32
Anvendelse af EACL'er	33
SMV eksponeringer	34
Kapitalkrav til markedsrisiko	35
Kapitalkrav til operationel risiko.....	35
Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen	35
Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen.....	36
Securitiseringer.....	37
Aflønningspolitik.....	37
Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden.....	37
Kreditreducerende metoder	37
Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.	38
Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller).....	38
Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko.....	38
Godkendelse.....	39

Indledning

Formålet med denne rapport er at give et indblik i risici, kapitalstruktur samt kapital- og risikostyring i koncernen Sparekassen Vendsyssel.

Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med de juridiske oplysningskrav i CRR forordningens artikel 431-455, samt Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov.

Rapporten omhandler de forskellige typer risici, som koncernen er eksponeret overfor samt styringen heraf. Endvidere gennemgår rapporten kapitalbasens sammensætning, kapitalstyring og risici relateret hertil.

Reglerne for kreditinstitutters kapitaldækning er fastsat i Europaparlamentets og –rådets direktiv 2013/36/EU (CRD) og forordning nr. 575/2013 (CRR). Regelsættet er en del af reglerne vedr. Basel III og omhandler reglerne om offentliggørelse af kapitalkrav og risikostyring, som også kendes som Søjle III reglerne.

Der vil være oplysninger i denne risikorapport, som tillige kan findes i Årsrapporten 2015 for Sparekassen Vendsyssel. Risikorapporten 2015 er offentliggjort samtidig med Årsrapporten 2015 på sparekassens hjemmeside – www.sparv.dk.

Punkterne i denne risikorapport offentliggøres en gang årligt, dog oftere såfremt sparekassen måtte vurdere, at dette er nødvendigt. En delmængde af punkterne offentliggøres kvartalvis i forbindelse med beregning af solvensbehovet. Sparekassen vurderer, at en årlig offentliggørelse af den samlede rapport er tilstrækkelig, men behovet for offentliggørelsen bliver vurderet løbende, tilsvarende behovet for ændringer i det individuelle solvensbehov mv. Det vurderes, at de offentliggjorte oplysninger samt offentliggørelsesfrekvensen er hensigtsmæssig, set i forhold til risikoeksponeringen.

Oplysningerne i denne risikorapport er ikke revideret. Alle beløb er i 1.000 kr. og vedrører koncernen Sparekassen Vendsyssel, medmindre andet er angivet.

Målsætning og risikopolitikker

I den efterfølgende gennemgang af eksponeringsbeløb mv., samt de forskellige typer risici, sker beskrivelsen på koncernniveau. Risikoen på koncernniveau afviger kun marginalt fra moderselskabsniveauet, idet risici i datterselskaberne udelukkende vedrører ejendomme og ejendomsfinansiering, og ikke adskiller sig fra den risiko, som moderselskabet har på sine ejendomsbesiddelser.

Risikostyring generelt

En meget stor del af indtjeningen i et pengeinstitut oprinder fra risici, som instituttet bevidst har påtaget sig, såsom udlån til kunder, garantistillelse, køb af værdipapirer eller opførelse af ejendomme. De forskellige risici er alle påvirket af samfundsmæssige elementer, som kan være mere eller mindre forudsigelige. Derfor er det vigtigt at kunne identificere, analysere og styre de risici der påtages, så der ikke opstår uforudsete tab.

Bestyrelsen har derfor fastlagt overordnede risikopolitikker og -rammer til styring af de risici, som sparekassen er eksponeret over for i sin egenskab af markedsdeltager. Rammerne er udstukket således, at sparekassen kan værne om soliditeten samtidig med, at der er plads til handlefrihed, og sparekassen samtidig kan være en attraktiv og pålidelig samarbejdspartner.

Direktionen er den øverste daglige ledelse og agerer inden for de specifikke rammer, der udstikkes i direktionsinstruksen. Direktionen fastlægger operative politikker for, og fører tilsyn med, koncernens risikostyring. Derudover rapporterer direktionen om koncernens risici til bestyrelsen, ligesom den godkender væsentlige, forretningsmæssige dispositioner, herunder kreditbevillinger op til en specifik grænse.

Sparekassens risikostyring behandles endvidere i sparekassen revisions- og risikoudvalg. Dette udvalg består af medlemmer af sparekassens bestyrelse. Udvalget har til opgave at gennemgå regnskabsrevisions- og sikkerhedsmæssige forhold, og at overvåge sparekassens interne kontrol- og risikostyringsystemer. Udvalget rådgiver endvidere bestyrelsen om sparekassens overordnede nuværende og fremtidige risikoprofil og –strategi, samt bistår den øvrige bestyrelse med at sikre, at bestyrelsens risikostrategi implementeres.

Sparekassen har i henhold til lovgivningen etableret en risikostyringsfunktion og udpeget en overordnet leder med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen til risikoansvarlig. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig af sparekassens funktioner til, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Risikostyringsfunktionen udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om sparekassens risikostyring. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risikopåvirkninger påvirker eller kan påvirke sparekassen.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af direktionen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af direktionen.

Den risikoansvarlige bistår risikoudvalget med information. Den risikoansvarlige er udpeget af direktionen og refererer med ovennævnte undtagelser til direktionen. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af sparekassens bestyrelse.

Risikotyper

Sparekassen er eksponeret over for en række risici, som styres af forskellige dele af organisationen. De væsentligste risici er:

- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Operationel risiko
- Likviditetsrisiko

Kreditrisiko

Kreditrisikoen er risikoen for, at låntager ikke kan opfylde sine forpligtelser. Sparekassens udlån og garantistillelse er jævnt fordelt mellem privatkunder og mindre/mellemstore erhvervs-kunder inden for mange forskellige sektorer. Rammerne for sparekassens kreditrisiko fastsættes af bestyrelsen og udmøntes dels i en kreditinstruks til direktionen og dels i en generel kreditpolitik. Bevillingsrammer er uddelegeret af direktionen til relevante personer. Sparekassens kreditafdeling er i dagligdagen ansvarlig for styring af sparekassens kreditpolitik og kreditrisiko. Kreditafdelingen klargør bevillinger, som overstiger bevillingsbeføjelserne i afdelingsnettet, til den endelige bevillingsbehandling i direktionen og/eller bestyrelsen.

Al kreditgivning beror på en tilbunds-gående økonomisk indsigt hos kunden. I Sparekassen Vendsyssel og de øvrige selskaber i koncernen, anvendes der ikke Credit Score-modeller.

Kreditrisiko på ikke finansielle modparter

Det operationelle ansvar for styringen af sparekassens kreditrisiko på ikke finansielle modparter varetages af sparekassens kreditafdeling. Krediteksponeringen overvåges i kreditafdelingen og af direktionen. Sparekassen følger løbende alle signifikante udlån på individuel basis og øvrige udlån via opståede objektive indikationer for værdiforringelser, der kan give problemer med eksponeringen. Der rapporteres løbende herom til sparekassens ledelse.

Kreditpolitik

Der er udfærdiget en udførlig kreditpolitik. Kreditpolitikken er vedtaget af bestyrelsen. Kreditpolitikken skal sikre, at der sker en balancering mellem indtjening og risiko. Sparekassens primære kundegrupper er privat- og landbrugskunder samt små og mellemstore erhvervsvirksomheder i de markedsområder, hvor sparekassen selv er repræsenteret ved en afdeling. For kunder, geografisk placeret uden for sparekassens primære område, forudsættes det, at disse har en anden tilknytning til sparekassen. Sparekassen ønsker ikke enkelteksponeringer, der er så store, at et tab på disse vil kunne true sparekassens eksistens.

Opfølgning og styring

Den centrale kreditafdeling overvåger løbende udviklingen i eksponeringernes kreditbonitet. Der gennemføres en løbende og systematisk kontrol af hele sparekassens eksponeringsportefølje. For eksponeringer der udvikler sig negativt, udarbejder kreditafdelingen en særskilt handlingsplan. Dette sker i samarbejde med den kundeansvarlige. Vurderingen af, om der er objektiv indikation for værdiforringelse på et udlån eller en garanti, sker i kreditafdelingen, som endvidere foretager beregning på størrelsen af en eventuel nedskrivning.

Svage engagementer

Individuelle nedskrivninger på kundeeksponeringer foretages, når det er sandsynligt ud fra objektive kriterier, at kunden ikke vil være i stand til helt eller delvist at tilbagebetale lån eller kreditter. I den interne risikostyring og rapportering arbejdes med en mere vidtgående definition af risiko end nedskrivningsbeløbene. For yderligere definition henvises til afsnittet "Solvens reservation".

Opfølgning over for svage eksponeringer og overførsel af eksponeringer til retslig inkasso foretages i kreditafdelingen. Det vurderes i hver enkelt sag, om sagsbehandlingen af en nødlidende eksponering skal

ske i kreditafdelingen eller overføres til en af de advokater, der samarbejdes med på området. Sikkerheder i forbindelse med en nødlidende eksponering forsøges realiseret så tidligt i forløbet som muligt, for at sikre værdierne bedst muligt. Det er kun undtagelsesvist, at sparekassen indgår aftale om overtagelse af aktiver i forbindelse med nødlidende eksponeringer. Såfremt dette sker, forsøges aktiverne videresolgt hurtigst og bedst muligt.

Risikospredning

Branchemæssig fordeling af koncernens udlåns- og garantiportefølje fremgår af oversigten nedenfor. Udlån og garantiforpligtigelser til landbrug, fiskeri og skovbrug udgør den største enkeltstående branche. Sparekassens primære markedsområde er kendetegnet ved, at landbruget er et dominerende erhverv, hvorfor det også er naturligt, at sparekassens andel af udlån og garantiforpligtigelser til dette erhverv er væsentligt i den samlede balance.

Sparekassen er i forbindelse med sit medejerskab af realkreditinstituttet DLR Kredit A/S yderligere eksponeret over for branchen. Sparekassens ejerandel af DLR Kredit A/S udgør ultimo 2015 i alt 337,8 mio. kr.

Koncernen, Sparekassen Vendsyssel

Relativ fordeling af udlån, tilgodehavender og garantier

	2015		2014	
	%	mio. kr.	%	mio. kr.
Efter nedskrivninger / hensættelser				
Offentlige myndigheder.....	0,0	0,2	0,0	0,1
Erhverv, herunder:				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.....	14,9	1.727,9	16,5	1.790,3
Industri og råstofudvinding.....	2,2	248,1	2,3	244,9
Energiforsyning.....	2,5	295,3	2,7	298,4
Bygge- og anlægsvirksomhed	2,8	324,2	3,4	365,5
Handel.....	3,8	441,1	3,9	422,4
Transport, hoteller og restauranter.....	2,0	233,5	2,1	231,1
Information og kommunikation.....	0,3	34,7	0,4	47,5
Finansiering og forsikring.....	3,3	379,8	3,7	400,2
Fast ejendom.....	10,5	1.212,5	11,7	1.269,8
Øvrige erhverv.....	6,2	722,3	6,1	660,7
Erhverv i alt	48,5	5.619,4	52,8	5.730,8
Private	51,5	5.968,2	47,2	5.143,5
I alt	100,0	11.587,8	100,0	10.874,4

Udlån og garantiforpligtigelser til "Fast ejendom" består bl.a. af udlån til et betydeligt antal kommanditselskaber, hvor der dels er lagt vægt på finansiering af et solidt og afkastgivende aktiv, og dels på nogle formuende kommanditister, som i alle tilfælde hæfter for sparekassens udlån.

Sparekassen ønsker på sigt at have en ligelig fordeling mellem eksponeringer til erhvervs- og privatkunder. Det er derfor tilfredsstillende at se, at den procentuelle andel vedr. privatkunder stiger fra 47,2 i 2014 til 51,5 i 2015.

I sparekassens kreditpolitik fremgår det, at der altid skal etableres de bedst opnåelige sikkerheder. Ved kreditgivning til privatkunder er de vigtigste sikkerhedstyper: fast ejendom, biler og værdipapirer. Ved

kreditgivning til erhvervs kunder er de vigtigste sikkerhedstyper: driftsmidler, fast ejendom, kautioner, indeståender og værdipapirer samt omsætningsaktiver.

Store eksponeringer

Eksponeringer, opgjort i henhold til CRD IV-reglerne, som er større end 10 % af sparekassens kapitalgrundlag, og derved klassificeres som store eksponeringer, overvåges løbende. Ultimo 2015 har sparekassen ingen eksponeringer, som udgør mere end 10 % af kapitalgrundlaget.

Solvens reservation

Nedskrivningsreglerne i henhold til §§ 51 – 54 i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter, hvoraf det fremgår, at der kun kan nedskrives, når der foreligger objektive indikationer for værdiforringelse (OIV) betyder, at ikke alle sparekassens kreditrisici afspejles i tab og nedskrivninger. Derfor foretager sparekassen en separat opgørelse af den interne risiko beregnet ud fra den enkelte eksponerings størrelse, værdien af eventuelt stillede sikkerheder, samt en forsigtig vurderet fremtidig betalingsevne.

Derudover laver sparekassen løbende en vurdering af øvrige svage eksponeringer, hvor der endnu ikke er OIV. Vurderingerne baseres på et forsigtighedsprincip.

Pengeinstitutter skal løbende opgøre deres individuelle solvensbehov. I det individuelle solvensbehov indgår kreditrisikoen som en betydelig faktor, hvorfor der løbende skal ske en opgørelse af risici på de største og svageste kundeeksponeringer.

Sparekassen Vendsyssel anvender 8+ metoden til opgørelse af det individuelle solvensbehov. I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de vægtede poster til individuelt solvensbehov. Hertil reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, som er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag og som udviser OIV eller har væsentlige svaghedstegn, uden der dog er indtruffet OIV. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mindre end 2 % af kapitalgrundlaget.

Af det samlede solvensbehov på i alt 1.249,5 mio. kr. udgør kreditrisici ud over 8 % af de risikovægtede poster i alt 315,8 mio. kr.

Den samlede korrektivkonto vedr. udlån og garantier udgør ultimo 2015 i alt 1.362,4 mio. kr., og der er således afsat i alt 1.678,2 mio. kr. til afdækning af sparekassens kreditrisiko. Hertil kommer overtagne nedskrivninger fra fusionen med Sparekassen Hvetbo A/S, der udgør i alt 17,1 mio. kr. På landbrugsengagementer udgør den samlede korrektivkonto ultimo 2015 i alt 653,7 mio. kr., hvilket svarer til 27,5 % af de samlede udlån og garantier til segmentet.

Beløb i mio. kr.	Udlån og garantier før nedskrivning / hensættelse	Individuelle nedskrivninger og hensættelser	Gruppevise nedskrivninger	Branchens akkumulerede nedskrivnings- procent
Branche				
Offentlige myndigheder	0,2	0,0	0,0	0,0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	2.381,7	646,0	7,8	27,5
Industri og råstofudvinding	267,8	18,3	1,4	7,4
Energiforsyning	315,2	19,9	0,1	6,3
Bygge- og anlægsvirksomhed	375,8	48,6	2,9	13,7
Handel	482,6	39,5	2,0	8,6
Transport, hoteller og restauranter	292,7	58,3	0,9	20,2
Information og kommunikation	34,9	0,1	0,1	0,6
Finansiering og forsikring	416,4	33,6	2,9	8,8
Fast ejendom	1.284,5	67,3	4,8	5,6
Øvrige erhverv	778,8	53,8	2,6	7,2
Erhverv i alt	6.630,4	985,4	25,5	15,2
Private	6.319,6	335,1	16,4	5,6
I alt	12.950,2	1.320,5	41,9	10,5

Individuelle nedskrivninger

Som følge af erhvervsstrukturen i det markedsområde, hvori sparekassen opererer, har sparekassen betydelige udlån og garantier til landbruget. Disse udlån udgør i alt 2.381,7 mio. kr., svarende til 18,4 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser. De tilsvarende tal ultimo 2014 er 2.268,2 mio. kr., svarende til 18,9 % af de samlede udlån og garantier før nedskrivninger og hensættelser.

Samlet set vurderes porteføljen at være solid og præget af en tilfredsstillende spredning på produktionsgrene. I forbindelse med den årlige gennemgang af eksponeringer er der, i henhold til regnskabsreglerne, foretaget en vurdering af nedskrivningsbehovet for de eksponeringer, der udviser objektiv indikation for værdiforringelse.

I vurdering af de enkelte landbrugs boniteter har sparekassen som udgangspunkt anvendt de af Finanstilsynet oplyste jordpriser på tkr. 145/ha. Der er dog enkelte tilfælde, hvor sparekassen har vurderet jordpriserne højere eller lavere, når dette er dokumenteret ud fra konkrete handler. Der er anvendt tilsvarende værdier af jordbesiddelser ved indregning af eksponeringer med OIV eller væsentlige svaghedstegn i sparekassens individuelle solvensbehov.

For de primære produktionsgrene "Mælkeproducenter" og "Svineproducenter" startede 2015 med lave afregningspriser pga. stop for import af svinekød i Rusland, samt en meget lav efterspørgsel efter mejeriprodukter i Kina. De lave priser fortsatte gennem hele 2015, og der er forventning om underskud i en del af bedrifterne som helhed for året.

Udlån til landbrug fordelt på produktionsgrene (før nedskrivninger / hensættelser)	% af udlån til landbrug	% af udlån i alt
Mælkeproduktion	40,0	7,4
Svineproduktion	30,2	5,6
Fjerkræproduktion	1,6	0,3
Minkavl	4,9	0,9
Planteavl	12,2	2,2
Fiskeri	2,5	0,4
Øvrige (bl.a. fritidslandbrug)	8,6	1,6
I alt	100,0	18,4

Udsigterne for 2016 er fortsat dystre, da afregningspriserne primo 2016 fortsat ligger lavt. Der er dog i markedet forventninger om svagt stigende afregningspriser fra 2. halvår 2016. Prognoserne er udarbejdet af landbrugets egen organisation, SEGES. Disse prognoser er generelt grundlaget i landbrugsbudgetter. For 2016 forventes derfor fortsat en del budgetter med negativt resultat og konsolidering, men landbrugets likviditetssituation ser dog ud til at blive lidt bedre end i 2015.

Indtjeningskrisen i landbruget har nu stået på i adskillige år, og i takt med faldende jordpriser oplever en del landbrug nu såvel en anstrengt likviditet, som formueforhold tæt på 0 eller negativt.

Det er ledelsens vurdering, at der i de bogførte nedskrivninger og i kreditreservationen i det væsentligste er taget højde for de tab, der måtte opstå som følge af landbrugets nuværende situation.

På privatkunder er der foretaget individuelle nedskrivninger, hvis kunden har misligholdt forpligtelser, eller der er markant negativ formue og et utilstrækkeligt rådighedsbeløb til at kunne afvikle denne negative formue over en rimelig periode. Der er indregnet en aktuel vurdering af værdien af de stillede sikkerheder i nedskrivningsberegningen.

Gruppevise nedskrivninger

De gruppevise nedskrivninger af udlånsporteføljer foretages, når objektive indikationer viser værdiforringelse af udlånsporteføljerne. Til beregning af disse gruppevise nedskrivninger anvendes en matematisk og statistisk metode, som er udarbejdet af brancheforeningen Lokale Pengeinstitutter, der endvidere vedligeholder og udvikler modellen. Der opereres med 11 grupper, som er fordelt på én gruppe af offentlige myndigheder, én gruppe af privatkunder og ni grupper af erhvervs-kunder, hvor erhvervs-kunderne er opdelt efter branche.

Modellen er verificeret som valid af Finanstilsynet og sparekassen har vurderet, at modellens estimater passer på egne forhold. Til beregning af de gruppevise nedskrivninger indgår en række objektive faktorer som f.eks. tal for arbejdsløshed, udviklingen i boligpriser, renteutvikling, tvangsauktioner, konkurser, brændstofpriser m.fl.

Rentenulstillede udlån

Rentenulstillede udlån er ultimo 2015 indregnet i balancen med i alt 248,2 mio. kr. Ultimo 2014 udgjorde beløbet 203,4 mio. kr. Der nedskrives på alle eksponeringer, som er helt eller delvist rentenulstillede. Nedskrivningerne på rentenulstillede udlån udgør 645,3 mio. kr. Ikke i alle tilfælde er alle sikkerheder realiserede, og det vurderes, at eksponeringerne er tilstrækkelige nedskrevet.

Realiserede tab

I 2015 har sparekassen konstateret tab på 131,4 mio. kr. inkl. overtagne nedskrivninger. Af de samlede tab var der nedskrevet eller hensat i alt 128,0 mio. kr.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af sparekassens aktiver og passiver ændrer sig som følge af ændringer i markedsforshold. I sparekassens markedsrisiko indgår rente-, aktie- og valutarisiko. Bestyrelsen fastlægger de overordnede politiske rammer og principper for risikostyringen. Herudover modtager bestyrelsen løbende rapportering om udviklingen i risici, samt udnyttelsen af de tildelte risikorammer. Sparekassens grundlæggende politik vedr. markedsrisiko er, at sparekassen ikke vil påtage sig markedsrisici, der kan få indflydelse på sparekassens handlefrihed.

Sparekassen Vendsyssel har for hver risikotype, inden for markedsrisikoen, fastsat konkrete rammer for, hvilke risici sparekassen må påtage sig, og det indgår således i risikovurderingen, at der skal være et fornuftigt og balanceret forhold mellem risici og afkast. Sparekassens samlede markedsrisiko styres på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Både direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om sparekassens markedsrisici.

Markedsrisici i koncernen excl. sparekassen består af følgende:

Spar Pantebrevsinvest:

Renterisiko på selskabets aktiver (udlån til kunder udstedt i DKK og EUR) samt indirekte renterisiko på overtagne ejendomme.

Ejendomsselskabet Vendsyssel:

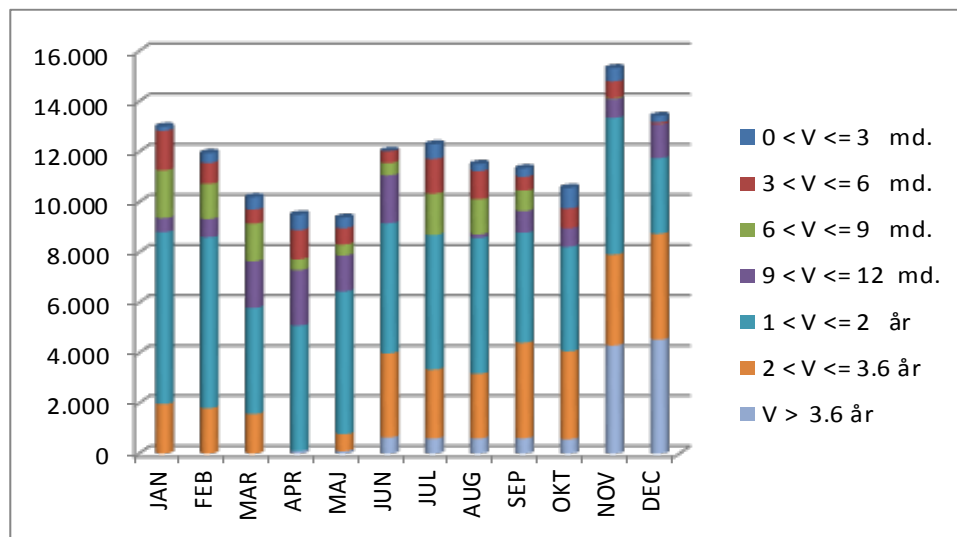
Renterisiko på fastforrentet gæld til realkreditinstitutter samt indirekte renterisiko på ejendomsbesiddelser.

Renterisiko

Den samlede renterisiko, dvs. tab eller gevinst for koncernen, hvis renten ændres med 1 procentpoint, udgør 11,0 mio. kr. svarende til 0,6 % af kernekapitalen efter fradrag. Størstedelen af renterisikoen stammer fra obligationsbeholdningen, primært danske realkreditobligationer, fastforrentet funding og i mindre grad fra fastforrentede ind- og udlån.

Renterisikoen vurderes løbende ud fra sparekassens forventninger til den konjunkturmæssige situation og de makroøkonomiske forhold.

Renterisikoen styres overordnet på baggrund af instruks fra bestyrelsen til direktionen. Sparekassens renterisiko styres i dagligdagen af økonomiafdelingen, som rapporterer månedligt om renterisikoens sammensætning til sparekassens bestyrelse og direktion. Renterisikoen i koncernen excl. sparekassen rapporteres ikke med faste intervaller, idet alle positioner er udenfor handelsbeholdningen og er derfor resultatet af en strategisk beslutning om, hvordan selskaberne skal drives. Den samlede renterisiko i koncernen excl. sparekassen er meget begrænset i forhold til koncernens samlede kapitalforhold.

Tabel 1: Renterisiko i handelsbeholdningen 2015 (1.000 kr.)

Gennemsnittet af den samlede renterisiko opgjort pr. måneds ultimo på moderselskabsniveau er i 2015 opgjort til 0,2 % af kernekapitalen efter fradrag.

Ejendomsrisiko (indirekte renterisiko)

Koncernens ejendomsportefølje består af både domicil- og investeringsejendomme, samt enkelte overtagne ejendomme. Sparekassen beskæftiger sig ikke med ejendomshandel som et led i den daglige drift. Investeringsejendommene i porteføljen er anskaffet til udlejningsformål. Ejendomsrisiko er risikoen for, at der bliver prisfald på fast ejendom. Ejendomsrisikoen kan betragtes som en indirekte renterisiko, idet ejendomsmarkedet bl.a. er følsomt overfor ændringer i renteniveauet. Hele koncernens ejendomsportefølje bliver minimum 1 gang årligt gennemgået med henblik på korrekt værdiansættelse. Der laves en afkastberegning på hver enkelt ejendom. Det tilstræbes at alle domicil- og investeringsejendomme vurderes af en ekstern uafhængig part hvert 3. år.

Valutarisiko

Koncernen påtager sig ikke større risici i valutamarkedet for egen regning. Den samlede valutaposition (valutaindikator 1) udgør 3,6 mio. kr., svarende til 0,3 % af kernekapitalen (Tier 1). Valutarisikoen består hovedsageligt af positioner i EUR og i mindre omfang CHF, SEK og USD. Den væsentligste del af valutarisikoen vedrører udlån til kunder, samt mellemværender med andre kreditinstitutter. Valutarisikoen i moderselskabet styres på baggrund af instruks fra bestyrelse til direktion. Direktionen modtager løbende rapportering herom.

Aktierisiko

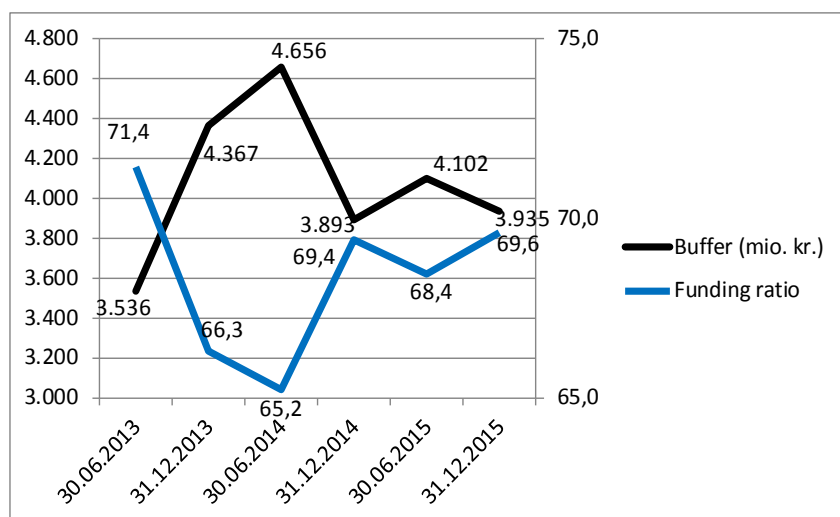
Det er sparekassens strategi, at investering i værdipapirer primært foretages med baggrund i likviditetsstyringen og ikke som spekulation i kursgevinster. Derfor består sparekassens egentlige handelsbeholdning kun af obligationer. Aktier indgår derfor kun i handelsbeholdningen via sparekassens deldepot til handel med sparekassens kunder og udgør kun et beskedent beløb. Beholdningen af aktier i dette deldepot udgør således kun 1,9 mio. kr. ultimo 2015.

Sparekassens beholdning af aktier uden for handelsbeholdningen udgør 595,5 mio. kr. Størstedelen af aktierne uden for handelsbeholdningen består af unoterede aktier i en række sektorselskaber (strategiske samarbejdspartnere i den finansielle sektor) med en samlet kursværdi på 483,0 mio. kr. De største besiddelser i sektorrelaterede aktier er DLR Kredit A/S (337,8 mio. kr.) og Sparinvest Holding SE (84,3 mio. kr.).

Likviditetsrisiko

Sparekassens finansiering sker primært via indlån, garantkapital fra kunder, sparekassens øvrige egenkapital og kun i mindre omfang via interbankmarkedet. Det er sparekassens strategiske målsætning, at udlån til kunder skal kunne finansieres via kunders indlån inkl. garantkapital. Denne målsætning er opfyldt. Likviditetsfremskaffelse på interbankmarkedet foretages via optagelse af traditionelle lån i andre kreditinstitutter, udstedelse af obligationer og via efterstillet kapital. Sparekassens likvide beredskab bliver styret ved besiddelse af tilstrækkelige likvide midler, likvide obligationer og tilstrækkelige kreditfaciliteter. Det likvide beredskab fastlægges med henblik på at sikre et stabilt og tilstrækkeligt likviditetsniveau, således at sparekassen rettidigt kan honorere de betalingsforpligtelser, som aktivitetsniveauet medfører.

Funding ratio i relation til Tilsynsdiamanten

Figur 1: Fundingration vs. kravet iht. Tilsynsdiamanten

Sparekassen Vendsyssel har altid overholdt alle pejlemærker i Tilsynsdiamanten – også før værdierne blev et reelt krav i 2012. Funding ratio værdien har ligget stabilt i niveauet 65-71 siden medio 2013 jf. højre akse på ovenstående figur. Figuren viser endvidere hvor mange mio. kr. der er mellem udlån og den arbejdende kapital jf. opgørelsesmetoden. Det ses derfor, at der er godt luft til grænseværdien på 100.

Stigningen i funding ratioen i 2. halvår 2014 skyldes primært, at lånefaciliteten på 500 mio. kr. i Nationalbanken ikke længere kan indregnes, samt indfrielse af den hybride statslige kernekapital på 235 mio. kr. Det har siden introduktionen af Tilsynsdiamanten været en bevidst strategi, at Funding ratioen ligger i det nuværende niveau, idet en forbedring blot vil forringe sparekassens driftsresultat og den nuværende buffer er uproblematisk.

Det er sparekassens målsætning, at have en LCR på minimum 150 % af det til enhver tid gældende krav, hvilket vil sige $(60 \% \times 150 \%) = 90 \%$ ultimo 2015. Ultimo 2015 er sparekassens likviditetsbuffer 1.416 mio. kr. og den forventede udgående pengestrøm de kommende 30 dage i et stressscenarie er 724 mio. kr. Sparekassens LCR udgør således 195,5 % ultimo 2015.

Det er sparekassens målsætning, at likviditetsoverdækningen skal være på mindst 75 % i forhold til kravet i § 152 stk. 1, nr. 2 i lov om finansiel virksomhed. Sparekassen har ultimo 2015 en likviditetsoverdækning på 159,1 %. Likviditetsberedskabet udgør 3.631 mio. kr., og kravet i henhold til lovgivningen udgør 1.401 mio. kr.

Funding med restløbetid op til 12 mdr. udgør nominelt 425,0 mio. kr. Beløbet består af to obligationslån, som udløber henholdsvis 1. februar 2016 (nominelt 125 mio. kr.) og 30. september 2016 (nominelt 300 mio. kr.). Der foretages løbende nye udstedelser med løbetid på typisk 36 måneder for at styrke og vedligeholde det langsigtede likviditetsberedskab. Senest har sparekassen udstedt et nyt obligationslån i november 2015.

Ultimo 2015 udgør de 10 største indlån samlet set 4,0 % af det samlede indlån excl. puljer. Sparekassens likviditet er derfor ikke baseret på enkelte store indlån.

Direktionen og bestyrelsen modtager løbende rapportering om likviditetssituationen.

Operationelle risici

Den operationelle risiko er den risiko, der er forbundet med at eksistere som pengeinstitut. Et økonomisk tab som følge af operationelle risici vil typisk kunne placeres i en af følgende kategorier:

- Menneskelige eller systemmæssige fejl.
- Utilstrækkelige eller fejlagtige interne procedurer og processer.
- Eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Årsagen til tabet kan f.eks. være fejlagtig eller manglende overholdelse af forretnings- og/eller arbejdsprocedurer, fejl eller nedbrud i teknisk udstyr eller software, kriminelle handlinger, brand og lign.

Tab som følge af operationelle risici vil derfor typisk være enkeltstående tilfælde, idet der vil blive analyseret på begivenheden og iværksat foranstaltninger til imødegåelse af fremtidige tilfælde. Eksempelvis anskaffelse af yderligere / nyere sikringssystemer i en filial efter et røveri.

Der er udarbejdet forretningsgange, IT sikkerhedsprocedurer mv. i sparekassen. Disse udvikles og forbedres løbende for at sikre sparekassen bedst muligt mod tab pga. operationelle risici. Finanstilsynet aflægger en

rapport efter hvert ordinære tilsyn om eventuelle mangler i organisationen, forretningsgange mv. Eventuelle fejl/mangler udbedres i sparekassen umiddelbart herefter. Foreningen af Lokale Pengeinstitutter udsender jævnligt forslag til implementering af lovkrav i organisationen mv. Disse forslag sammenholdes med egne løsninger med henblik på endelig implementering af den mest optimale løsning.

Rapportering

Der rapporteres til direktion og bestyrelse vedr. de forskellige risikoområder, alt afhængig af underliggende volatilitet og sparekassens eksponering indenfor det enkelte område. Der rapporteres dagligt til direktionen vedr. likviditeten på moderselskabsniveau, idet der er store udsving fra dag til dag. Direktionen orienteres endvidere dagligt om den aktuelle balancesammensætning, for at kunne planlægge kapitalfremskaffelse mv. ud fra de kendte fremtidige ændringer til balancesammensætningen.

I henhold til instruksen fra sparekassens bestyrelse til direktionen rapporteres der månedligt til bestyrelse om nøgletal for renterisiko, valutarisiko, aktierisiko, solvens og overdækning i henhold til lov om likviditet. Endvidere orienteres bestyrelsen månedligt om overtræk større end DKK 300.000.

Anvendelsesområde

Denne rapport er gældende for Sparekassen Vendsyssel og det 100 % ejede datterselskab, Ejendomsselskabet Vendsyssel, samt Spar Pantebrevsinvest A/S hvor ejerandelen udgør 25 %. Datterselskabet konsolideres fuldt ud ved udarbejdelse af koncernregnskab, hvor Spar Pantebrevsinvest A/S pro rata konsolideres. Spar Pantebrevsinvest A/S er i 2015 fusioneret med Amanah Kredit A/S, som indtil fusionen blev pro rata indregnet i koncernskabet på samme måde som Spar Pantebrevsinvest A/S.

Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med sparekassens (modervirksomhedens) regnskabspraksis. Denne risikoreport omhandler derfor aktiviteterne i koncernen Sparekassen Vendsyssel. Koncernkonsolideringen i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 139 omfatter følgende selskaber:

Sparekassen Vendsyssel, cvr. nr. 64 80 68 15
Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS, cvr. nr. 10 54 83 49
Spar Pantebrevsinvest A/S, cvr. nr. 27 08 43 38

Hovedaktiviteten i Ejendomsselskabet Vendsyssel ApS er ejendomsdrift, herunder udlejning af ejendomme til bl.a. Sparekassen Vendsyssel. Spar Pantebrevsinvest A/S finansierer ejendomme.

Balancesammensætningen på moderselskabs- og koncernniveau er meget ens. På koncernniveau er der lidt mindre udlån og lidt større ejendomsbesiddelser end på moderselskabsniveau. Udlånet i moderselskabet og merrisikoen på ejendommene på koncernniveau er indeholdt i opgørelsen af det individuelle solvensbehov. Sparekassens udgift til husleje i datterselskaberne er ikke elimineret i stresstesten, og dermed i opgørelsen af det individuelle solvensbehov, men resultatet fra datterselskaberne elimineres. Herved sker der indirekte en stresstest på koncernniveau.

Opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer sker med udgangspunkt i de regnskabsmæssige værdier i koncernbalancen, idet der ved opgørelsen af risikovægtede eksponeringer foretages en justering for uudnyttede lånetilbud, kredit- og lånetilsagn, garantier og besiddelser af kapitalandele m.v. i enheder i den finansielle sektor, i henhold til reglerne i CRR-forordningen. Derved består der for nogle poster en forskel mellem de regnskabsmæssige og solvensmæssige værdier, som indgår i konsolideringsgrundlaget.

Ledelseserklæring

Ledelseserklæring jf. CRR artikel, stk. 1, litra e og f

Sparekassens bestyrelse og direktion har den 17. marts 2016 godkendt risikoreporten for 2015. Det er bestyrelsens vurdering, at sparekassens risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til sparekassens profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af sparekassens overordnede risikoprofil i tilknytning til sparekassens forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af sparekassens risikoforvaltning, herunder af hvordan sparekassens risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi, materiale og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af sparekassens direktion, intern revision, sparekassens risiko- og complianceansvarlige, samt på grundlag af evt. bestyrelsens indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

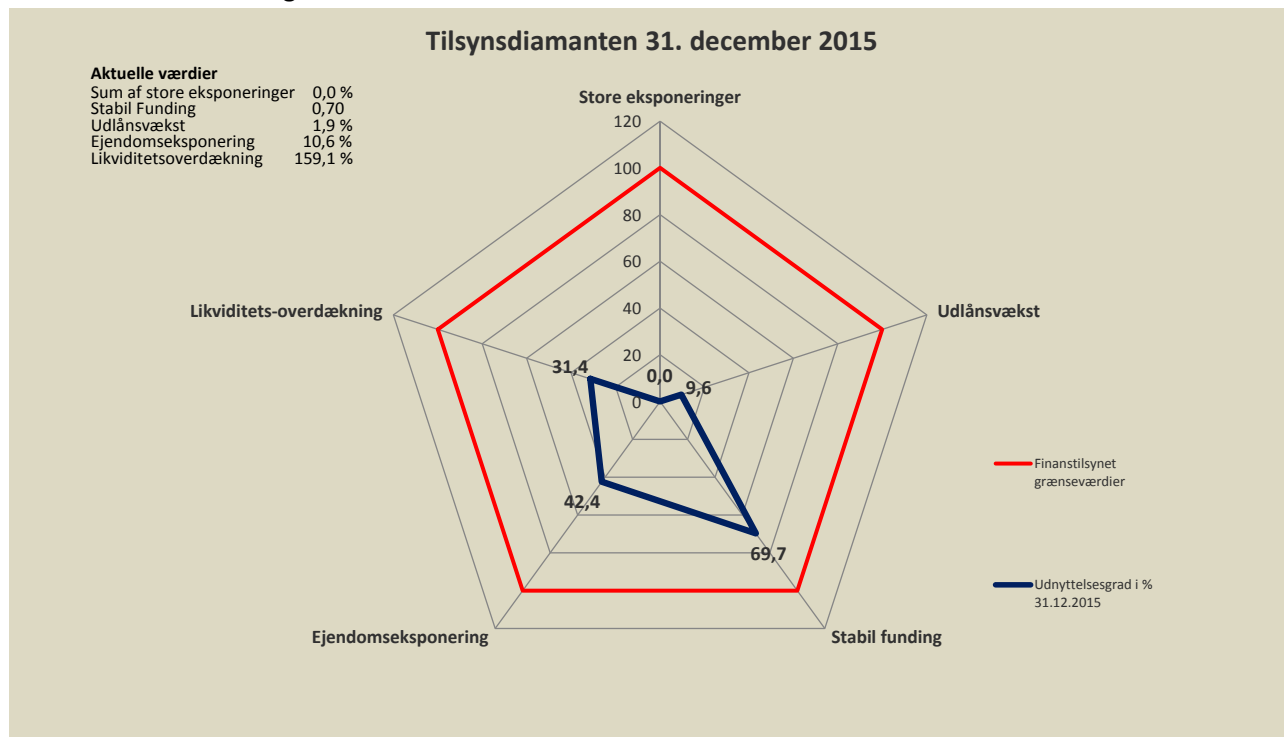
En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser:

- At forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser.
- At en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser.
- At de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Sparekassens forretningsstrategi er baseret på sparekassens vision og værdigrundlag om inden for sit markedsområde, at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Sparekassen ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af sparekassens produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som sparekassens påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Sparekassen ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er sparekassens målsætning, at den solvensmæssige overdækning i forhold til det opgjorte solvensbehov skal udgøre mindst 4,0 %, aktuelt udgør denne 6,0 %.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående figur, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt sparekassens aktuelle tal for diverse grænseværdier.

Figur 2: Tilsynsdiamanten for Sparekassen Vendsyssel ultimo 2015 (moderselskabet)

Ledeshverv

Sparekassens bestyrelsesmedlemmer besidder ud over ledelsesposten i Sparekassen Vendsyssel et antal øvrige bestyrelsesposter jf. nedenstående tabel:

Birte Dyrberg Formand for bestyrelsen, samt Nominerings- og Aflønningsudvalget	7 øvrige bestyrelsesposter
Svend Westergaard Næstformand i bestyrelsen	1 øvrig bestyrelsesposter
Christian Hem	8 øvrige bestyrelsesposter
Jens Højer	4 øvrige bestyrelsesposter
Søren Vad Sørensen Formand for Revisions- og Risikoudvalget	9 øvrige bestyrelsesposter
Helle S. Sørensen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Tage Thomsen Medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Poul D. Hansen	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Mogens Nedergaard	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Hans Ole Pedersen	Ingen øvrige bestyrelsesposter

Dorte F. Skole	Ingen øvrige bestyrelsesposter
Niels Tørslev	1 øvrig bestyrelsespost
Martin Valbirk	1 øvrig bestyrelsespost

Sparekassen følger de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning. I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om sparekassens risici, til at sikre en forsvarlig drift af sparekassen. Bestyrelsen har udarbejdet en kompetenceprofil for bestyrelsen, som er tilgængelig på sparekassens hjemmeside www.sparv.dk. Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater til bestyrelsen er beskrevet i Nomineringsudvalgets kommissorium, som også er tilgængeligt på sparekassens hjemmeside. Sparekassens nomineringsudvalg har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed. Det fremgår af denne, at sparekassen ønsker en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskellige i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Sparekassen har i medfør af Lov om finansiell virksomheds § 80 b, stk. 1, i 2014 nedsat et Risikoudvalg. Der har i 2015 været afholdt 7 møder i dette udvalg.

Kapitalgrundlag

For en afstemning mellem den regnskabsmæssige egenkapital og kapitalgrundlaget i henhold til kapitaldækningsreglerne henvises til note 26 på side 60 i årsrapport 2015. Der henvises til årsrapportens side 25 for en specifikation af egenkapitalen pr. 31. december 2015. Af den samlede egenkapital udgør garantkapitalen 1.086,1 mio. kr. Bestemmelserne vedr. garantkapitalen er beskrevet i sparekassens vedtægter, der kan ses på sparekassens hjemmeside. For en beskrivelse af de efterstillede kapitalindskud henvises til note 25 på side 59 i årsrapport 2015.

Kapitalgrundlag i forhold til kapitalkrav

I henhold til lovgivningen skal kapitalen minimum udgøre 8 % af de risikovægtede eksponeringer (det hårde krav) før evt. tillæg jf. beregningen af det individuelle solvensbehov. Det hårde krav på 8 % indeholder endvidere minimumskrav til den egentlige kernekapital på 4,5 % og kernekapitalen i alt på 6,0 % Nedenstående tabel viser koncernens faktiske kapitalforhold sammenlignet med ovenstående hårde krav.

Beløb i 1.000 kr.	Realiseret % 31.12.2015	Lovkrav i % 31.12.2015	Overskydende Kapital i %	Realiseret 31.12.2015	Lovkrav pr. 31.12.2015	Overskydende Kapital
Egentlig kernekapital	15,2 %	4,5 %	10,7 %	1.778.426	525.065	1.253.361
Kernekapital	15,2 %	6,0 %	9,2 %	1.778.426	700.087	1.078.339

Kapitalprocenten er ultimo 2015 beregnet til 16,7 % for såvel moderselskabet som koncernen.

Kapitalinstrumenter omfattet af overgangsordningen

Koncernen har ultimo 2015 i alt 2 efterstillede kapitalindskud der er udstedt i 2012 og 2013. Udstedelserne der er på hhv. 170 mio. kr. og 83 mio. kr. overholder kravene i henhold til CRD IV og kan indregnes fuldt ud i kapitalgrundlaget.

Kapitalkrav

Den interne proces

I henhold til lovgivningen fastsætter bestyrelsen og direktionen sparekassens og koncernens internt opgjorte solvensbehov. Direktionen og bestyrelsen har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelse af solvensbehovet. Drøftelsen tager udgangspunkt i et notat udfærdiget af de ansvarlige for økonomi- og kreditfunktionerne. Notatet indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariabler, stressniveauer og eventuelle risikoområder. Direktionen udfærdiger herefter i samarbejde med økonomi- og kreditcheferne det endelige oplæg til drøftelse på bestyrelsesmødet. På baggrund af denne drøftelse træffer direktionen og bestyrelsen herefter i fællesskab afgørelsen om fastsættelse af det individuelle solvensbehov og nødvendige kapitalgrundlag i henhold til § 124, stk. 1 og 4.

Metode

Sparekassens metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger sparekassens ICAAP.

I ICAAP'en identificeres de risici, som sparekassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endeligt vurderes hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres i henhold til kreditreservationsmodellen (8+ modellen), der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i sparekassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgetter.

Finanstilsynet har udstedt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både Finanstilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel bygger på 8+ modellen, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af den samlede risikoeksponering (søjle I kravet) med tillæg for risici og forhold, der ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen. I Finanstilsynets vejledning opstilles der endvidere benchmarks for, hvornår Finanstilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Det er ledelsens vurdering, at opgørelsen af det nødvendige solvensbehov er tilstrækkelig til at dække sparekassens risici, når der tages udgangspunkt i førnævnte skabelon og vejledning.

Solvensmæssig målsætning og internt opgjort solvensbehov

I sparekassen er der en intern målsætning om, at den solvensmæssige overdækning altid skal være minimum 4 procentpoint, der defineres som den faktiske kapitalprocent i forhold til det internt opgjorte solvensbehov. Såfremt det internt opgjorte solvensbehov er beregnet til mindre end 8 % skal den solvensmæssige overdækning udregnes i forhold til det lovmæssige minimumskrav på 8 %. I takt med

indfasning af kapitalbevaringsbufferen vil den interne målsætning til solvensmæssig overdækning blive revurderet.

Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m.

Det nødvendige kapitalgrundlag og opgjorte solvensbehov pr. 31. december 2015 er beregnet med udgangspunkt i nedenstående model:

Individuelt solvensbehov pr. 31.12.2015	1.000 kr.	%
Den samlede risikoeksponering	11.668.118	
1) Søjle I kravet (8 % af den samlede risikoeksponering)	933.449	8,0
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,0
+ 3) Udlånsvækst (Kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,0
+ 4) Kreditrisici:		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	201.314	1,73
4b) Øvrige kreditrisici	50.000	0,43
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	19.014	0,16
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	45.509	0,39
+ 5) Markedsrisici:		
5a) Renterisici	176	0,0
5b) Aktierisici	0	0,0
5c) Valutarisici	0	0,0
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0
+ 7) Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,0
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0
Kapitalbehov / Solvensbehov i alt	1.249.462	10,71
- Heraf til kreditrisici (4)	315.837	2,71
- Heraf til markedsrisici (5)	176	0,0
- Heraf til operationelle risici (7)	0	0,0
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	0	0,0
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	933.449	8,00
Den samlede risikoeksponering	11.668.118	
Kapitalgrundlag / Kapitalprocent	1.950.822	16,7
Kapitaloverdækning	701.360	6,0

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter sparekassens opfattelse dækkende for alle de risiko-områder, lovgivningen kræver, at ledelsen skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici som ledelsen finder, at koncernen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelsen og direktionen vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Sparekassen Vendsyssel en del af den generelle fastlæggelse af den interne kapital (solvensbehovet).

Ledelsen vurderer derfor minimum hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet. Konkret vil det i modellen betyde, at ledelsen skal skønne over den fremtidige vækstprocent, vækstens gennemsnitlige solvensvægt og indtjeningsmarginal efter skat. Vækstforventningernes beregnede kapitalbelastning vil i modellen slå direkte igennem på solvensbehovet i form af et tillæg. Dog ses der bort fra solvensbelastningen i de tilfælde, hvor der allerede er taget initiativ til en kapitaludvidelse, der vil kunne absorbere udlånsvæksten.

Kommentering af koncernens solvensbehov

Afsnittet "Beskrivelse af solvensbehovsmodel m.m." i denne rapport viser samtlige punkter der tages stilling til i forbindelse med opgørelse af kapitalbehovet. Såfremt et punkt ikke er nævnt i nedenstående gennemgang er det udtryk for, at der ikke er fundet behov for kapitalreservation til netop dette punkt og at yderligere uddybning af årsagen hertil ikke er relevant.

Søjle I kravet

De samlede risikoeksponeringer for koncernen kan pr. ultimo 2015 specificeres således:

Eksponeringstype	Beløb i 1.000 kr.
Kredit- og modpartsrisiko	10.056.015
Positions-, valuta- og råvarerisici (markedsrisiko)	266.875
Operationelle risici	1.343.674
Kreditværdijustering (CVA tillæg)	1.554
Samlet risikoeksponering	11.668.118

Indtjening

Sparekassen (moderselskabet) har de seneste 5 år i gennemsnit realiseret en indtjening fra den primære drift på 340,5 mio. kr. Den primære drift defineres som nettorente- og gebyrindtægter + andre driftsindtægter – udgifter til personale og administration – afskrivninger på immaterielle og materielle aktiver. Oversigten fremgår af ledelsesberetningen i sparekassens årsrapport. Sparekassen forventer i 2016 et resultat af den primære drift på 370 – 400 mio. kr.

Det vurderes, at den forventede primære indtjening er tilstrækkelig til at imødegå den umiddelbare risiko på porteføljen af udlån og garantier. Der afsættes derfor ikke yderligere kapital til dækning heraf.

Udlånsvækst

Der har i de seneste år været en moderat udlånsvækst i sparekassen. Udlånsvæksten på 13,0 % i 2012 er dog præget af fusionen med Sparekassen Hvetbo A/S. Udlånsvæksten korrigeret for denne fusion er 0,1 %. Ifølge budget 2016 forventes "udlån til amortiseret kostpris" at stige med 35 mio. kr. og "garantier" at være uændret. Det vurderes ikke nødvendigt at indregne et solvensbehov til udlånsvækst i opgørelsen af det individuelle solvensbehov.

Kreditrisici

I 8+ metoden skal der reserveres 8 % af de samlede eksponeringer til det individuelle solvensbehov. Hertil skal reserveres den udækkede og ikke-nedskrevne del af de eksponeringer, som er større end 2 % af kapitalgrundlaget efter fradrag og som udviser OIV eller har væsentlige svaghedstegn, uden der dog er

indtruffet OIV. Herudover har sparekassen, qua den store eksponering mod landbrugssektoren, indregnet et samlet beløb på landbrugseksponeringer, der enkeltvis er mindre end 2 % af kapitalgrundlaget.

Solvensbehovet vedr. kreditrisici udgør ultimo 2015 i alt 315,8 mio. kr., hvoraf tillægget vedr. store kunder (> 2 % af kapitalgrundlaget) udgør 201,3 mio. kr. og tilsvarende tillæg vedr. landbrugseksponeringer < 2 % af kapitalgrundlaget udgør 50,0 mio. kr.

Såfremt der er en kreditrisikokoncentration, dvs. de 20 største eksponeringer overstiger 4 % af den samlede eksponeringsmasse, skal der ske et tillæg til de individuelle solvensbehov. Ifølge modellen giver dette et tillæg på 19,0 mio. kr.

Såfremt en eller flere brancher hver især udgør mere end 20 % de samlede eksponeringer (Herfindahl Hirschman Indeks beregning) skal der ske tillæg til det individuelle solvensbehov. Pga. sparekassens forholdsvis store koncentration indenfor landbrug medfører dette et tillæg i solvensbehovet på 45,5 mio. kr.

Markedsrisici

Opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag til dækning af markedsrisici skal dække risikoen for tab, som følge af at dagsværdien af de finansielle aktiver og – passiver ændrer sig på grund af ændringer i markedsforholdene. Koncernens markedsrisici er, og har altid været, meget beskedne.

Ifølge 8+ modellen skal sparekassens særlige risici på dette område vurderes i forhold til de maksimale risici, som bestyrelsen har givet direktionen indenfor området.

Med baggrund i direktionens beføjelse til at tage renterisici udenfor handelsbeholdningen, skal der ifølge modellen indregnes et kapitalbehov hertil på 0,2 mio. kr.

Likviditetsrisici

I henhold til Finanstilsynets vejledning til opgørelse af solvensbehovet, skal der ske en stresstest af likviditeten. I sparekassen, og dermed koncernen, har vi valgt, at udføre denne stresstest ved at opgøre likviditetsoverdækningen i henhold til Lov om Finansiell virksomhed § 152, hvor likviditeten fra professionelle investorer ikke medregnes. Såfremt den stressede likviditetsoverdækning er større end det interne likviditetsmål, skal der ikke ske et tillæg til solvensbehovet. Dette er tilfældet ultimo 2015.

Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab, som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige - og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici. Finanstilsynet opstiller i vejledningen til beregning af solvensbehovet forskellige former for operationelle risici, som institutter skal forholde sig til. Det er endvidere anført, at institutter særligt skal tage hensyn til en forøgelse af de operationelle risici i forbindelse med f.eks:

- Ændringer i forretningsmodellen.
- Organisationsændringer.
- Ibrugtagning af nye it-systemer, herunder ændringer i outsourcing af it-drift.

- Anvendelse af nye finansielle produkter og tjenesteydelser.
- Markedsføring af nye finansielle tjenesteydelser.

Med baggrund i det allerede indregnede kapitalkrav på 107,5 mio. kr. i søjle I kravet vurderes der ikke at være behov for at afsætte yderligere kapital til dækning af koncernens operationelle risici.

Gearing

CRD IV har medført krav om beregning af gearingsgrad. Gearingsgraden beregnes ved at sætte kernekapitalen i forhold til eksponeringerne opgjort efter reglerne for gearingsgrad.

Sparekassens ledelse skal ifølge ledelsesbekendtgørelsen tage højde for overdreven gearingsrisiko og sikre identifikation, styring og overvågning af gearingsrisici. CRR-forordningen artikel 429 fastlægger reglerne for opgørelse og indberetning af gearingsgraden til myndighederne. Gearingsgraden beregnes som kernekapitalen i forhold til de samlede (uvægtede) eksponeringer.

Kreditinstitutter med en arbejdende kapital på mindre end 65 mia. kr. og en gearingsgrad på mindst 15 %, er undtaget fra ledelsesbekendtgørelsens bestemmelser om gearingsrisiko.

Udviklingen af gearingsgraden fra primo 2014 til ultimo 2015 kan ses i nedenstående tabel.

Gearing - Sparekassen Vendsyssel (Koncernen)									
Beløb i 1.000 kr.	31.3.2014	30.6.2014	30.9.2014	31.12.2014	31.3.2015	31.6.2015	30.9.2015	31.12.2015	Gennemsnit
Eksponeringer	15.042.113	15.422.107	15.092.350	14.515.051	14.928.546	15.735.581	15.573.610	16.029.112	15.292.309
Egentlig kernekapital (CET1)	1.714.434	1.733.677	1.630.817	1.701.507	1.704.878	1.720.387	1.691.169	1.778.426	1.709.412
Gearingsgrad	11,4%	11,2%	10,8%	11,7%	11,4%	10,9%	10,9%	11,1%	11,2%

Idet sparekassens gearingsgrad er mindre end 15 %, skal sparekassens ledelse i henhold til ledelsesbekendtgørelsen forholde sig til følgende:

1. Aktuel gearing, herunder en vurdering af om den aktuelle gearing er for høj.
2. Faktisk udvikling det seneste år og forventet fremtidig udvikling.
3. Stresstest (identifikation og vurdering af stresspåvirkninger, der kan medføre en højere gearing).

Gearingsgraden vurderes ikke at være for lav, da det er en bevidst strategi i Sparekassen Vendsyssel, at ligge på niveauet for perioden. Der tillades en gearingsgrad på blot 3 % af myndighederne og det er således langt fra det nuværende niveau til denne grænse og det vurderes derfor ikke nødvendigt med et tillæg i solvensbehovet, som følge af for lav gearingsgrad.

Bestyrelsen bliver kvartalvis informeret af sparekassens direktion om udviklingen i sparekassens gearingsrisiko.

Lovbestemte krav

Der er ingen tillæg til solvensbehovet pga. lovbestemte krav, da det individuelle solvensbehov er beregnet til mere end 8 % og koncernen ikke er blevet påbudt et individuelt fastsat solvenskrav.

Specifikation af kapitalkrav til kreditrisici

I koncernen Sparekassen Vendsyssel anvendes standardmetoden for kreditrisiko til beregning af de samlede risikoeksponeringer, som kan fordeles således:

Eksporeringsstype / modpart	Beløb i 1.000 kr.	Kapitalkravet (8 % af eksponering)
Nationalbanken	509	41
Institutter	74.975	5.998
Erhvervsvirksomheder / selskaber	2.388.139	191.051
Detailkunder	4.456.575	356.526
Eksporeringer sikret ved pant i fast ejendom	340.284	27.223
Eksporeringer med misligholdelse	1.837.065	146.965
Eksporeringer forbundet med særlig høj risiko	59.028	4.722
Egenkapital eksporeringer	562.713	45.017
Andre poster / eksporeringer uden modpart	336.727	26.938
Eksporeringer i alt	10.056.015	804.481

Modpartsrisiko – afledte finansielle instrumenter

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiell kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklede.

Kapitaldækningsmæssigt anvender koncernen markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Fastsættelsen af eksporeringsværdi ved markedsværdimetoden for modpartsrisiko fastsættes som følger:

1. Kontrakterne opgøres til markedsværdi for at opnå den aktuelle genanskaffelsesomkostning for alle kontrakter med en positiv værdi.
2. For at nå frem til et tal for den potentielle fremtidige krediteksponering multipliceres kontraktens fiktive værdi eller underliggende værdier med procentsatser, der er fastsat i CRR.
3. Summen af de aktuelle genanskaffelsesomkostninger og de potentielle fremtidige krediteksponeringer udgør eksporeringsværdien.

I sparekassens bevillingsproces og i den almindelige eksporeringsovervågning tages der højde for den beregnede eksporeringsværdi, således at det sikres, at denne ikke overstiger den bevilgede kreditgrænse på modparten.

I forbindelse med fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov er der ikke afsat ekstra kapital til dækning af modpartsrisikoen, udover hvad der er indeholdt i kapitaldækningskravet på 8 %, der er minimumskapitalgrundlag i henhold til 8+ metoden, som sparekassen anvender til at opgøre det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov.

Vedrørende eksporeringer mod ikke finansielle modparter behandles rammer for finansielle kontrakter efter sparekassens normale kreditvurderingsprincip.

Koncernens modpartsrisiko efter markedsværdimetoden fordelt på risikovægte ses af nedenstående tabel:

Beløb i 1.000 kr.	Positiv bruttodagsværdi af derivat	Eksponeringsværdi jf. markedsværdimetoden
Modpart med risikovægt 0 %	0	0
Modpart med risikovægt 20 %	6.192	1.238
Modpart med risikovægt 50 %	2.318	1.159
Modpart med risikovægt 75 %	9.088	6.816
Modpart med risikovægt 100 %	32.545	32.545
Modpart med risikovægt 150 %	310	465
I alt	50.453	42.223

I CRR er der som noget nyt indført et særskilt kapitalkrav til OTC-derivater til dækning af risikoen for tab, som følge af værdireguleringer ved forringelser af modpartens kreditværdighed. Sparekassens CVA-tillæg forøger de samlede eksponeringer med 1,5 mio. kr.

Koncernen har ingen spekulative afledte finansielle instrumenter. Når afledte finansielle instrumenter anvendes, sker det kun til afdækning af bestående risici f.eks. rente- eller valutarisiko. Derudover er der indgået en række swapaftaler og valutaterminforretninger med kunder, som er 100 % afdækket via anden finansiell samarbejdspartner. Se note 29 i sparekassens Årsrapport 2015 for flere oplysninger.

Kapitalbuffer

I forbindelse med implementering af kapitalkravsdirektivet CRD IV i Lov om Finansiell virksomhed § 125, er danske kreditinstitutter fra og med 1. januar 2015 forpligtede til at skulle leve op til flere kapitalbuffer krav. Fællesnævneren for de forskellige typer buffer er, at det alene er kernekapital, som kan anvendes til opfyldelse heraf. Det samlede kapitalbuffer er summen af den samlede kernekapital, der er nødvendig for at kunne opfylde kravene til en kapitalbevaringsbuffer, en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer, en G-SIFI-buffer og en systemisk buffer.

Kapitalbevaringsbuffer

Kapitalbevaringsbufferen skal sikre, at kreditinstitutterne opbygger en større beholdning af mere egentlig kernekapital. Kapitalbevaringsbufferen skal mindst udgøre 2,5 pct. af de samlede risikoeksponeringer. Der vil der dog ske en gradvis indfasning af kapitalbevaringsbufferen. I 2015 var den fastsat til 0 pct. af den samlede risikoeksponering. Pr. 1. januar 2016 og hvert år frem til 1. januar 2019 vil den stige med 0,625 pct. point pr. år. Kravet om en kapitalbevaringsbuffer på mindst 2,5 % pct. af den samlede risikoeksponering gælder dermed først pr. den 1. januar 2019. Kapitalbevaringsbufferen er ikke cyklisk bestemt og vil derfor være på et konstant niveau pr. den 1. januar 2019.

Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer

Den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer skal sikre, at kreditinstitutterne i højkonjunkturer opbygger mere egentlig kernekapital, som de kan anvende i lavkonjunkturer. Den kontracykliske kapitalbuffer vil således være højst i højkonjunkturer, mens den kan være lav eller 0 i lavkonjunkturer.

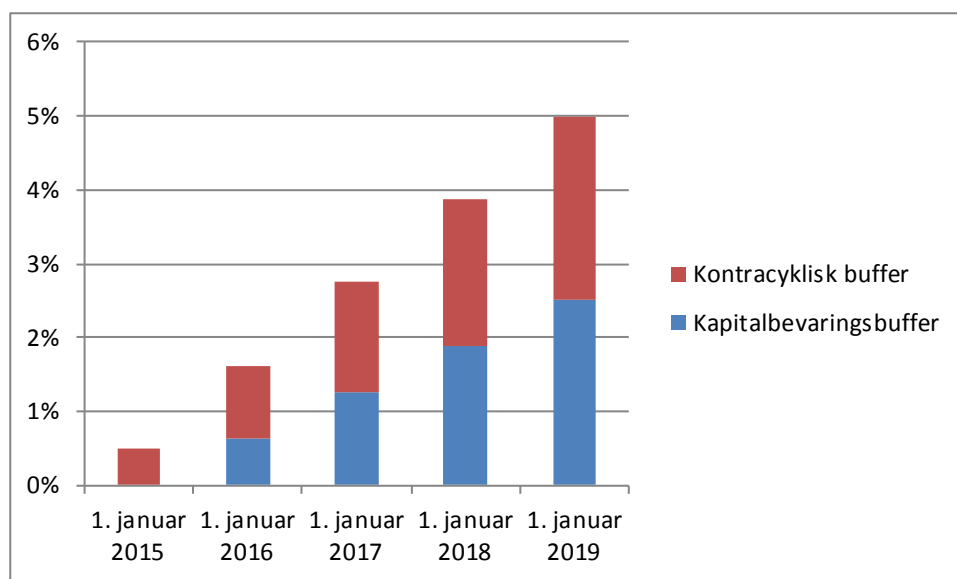
Størrelsen af den kontracykliske kapitalbuffer bestemmes ved at multiplicere en institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffersats med kreditinstituttets samlede risikoeksponering. Kapitalbuffersatsen bliver sammen med kreditinstituttets samlede risikoeksponering således afgørende for, hvor stor en kontracyklisk kapitalbuffer kreditinstituttet skal have.

Der skal fastsættes en kapitalbuffersats for henholdsvis danske og udenlandske krediteksponeringer. For danske krediteksponeringer bestemmes kapitalbuffersatsen af Erhvervs- og Vækstministeren. Buffersatsen kunne for danske krediteksponeringer højst være 0,5 % i 2015. Dette maksimum stiger med 0,5 pct. point hvert år til og med 2019. Udenlandske krediteksponeringer skal vægtes med en buffersats, som fastsættes af det enkelte lands myndigheder. Såfremt den udenlandske krediteksponering har en modpart indenfor EU, skal denne anvendes fra den dato, der er angivet af myndighederne i det pågældende land.

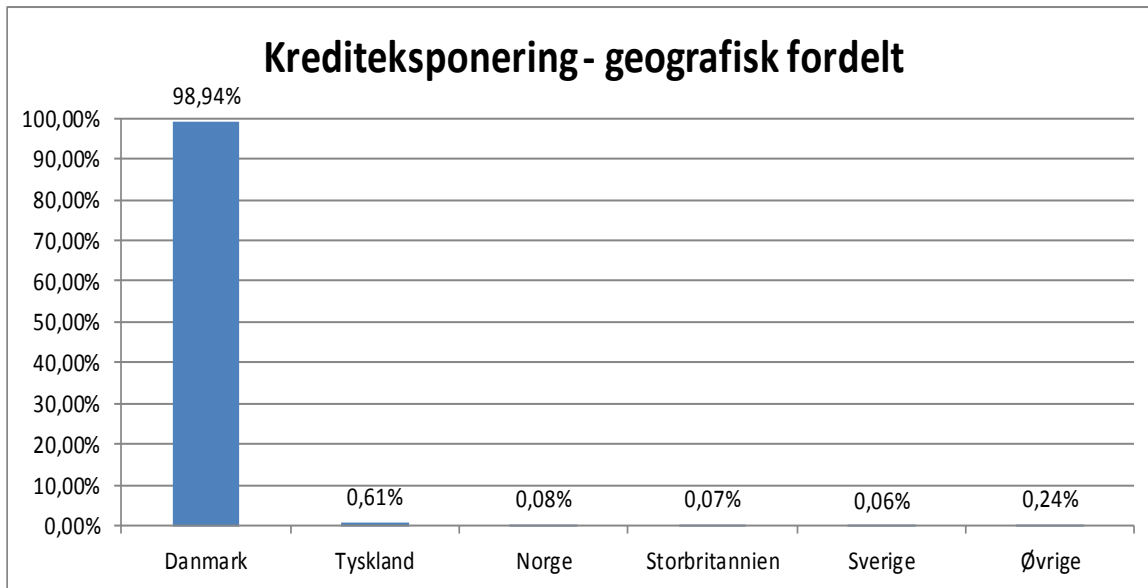
Kapitalbuffersatsen for eksponeringer i et land uden for EU skal først anvendes 12 måneder efter den dato, hvor en ændring i buffersatsen er offentliggjort af det pågældende lands myndigheder. Den samlede kapitalbuffersats fastsættes på baggrund af det vægtede gennemsnit af de kapitalbuffersatser, der gælder for de lande, hvor kreditinstituttets krediteksponeringer er beliggende.

Sparekassen Vendsyssel er ikke et SIFI-institut, hvorfor G-SIFI-buffere og den systemiske buffer ikke er aktuelle for sparekassen.

Grafisk kan implementering af kapitalbevaringsbufferen og den maksimale kontracykliske buffer illustreres således:

Som det fremgår af nedenstående figur, så har langt hovedparten af koncernens samlede krediteksponeringer pr. ultimo 2015 modpart i Danmark. Da den kontracykliske buffer er fastsat til 0 % for 1. kvartal 2016 i Danmark og de øvrige eksponeringer hovedsageligt er mod vestlige økonomier, der er på samme konjunkturniveau som Danmark, vurderes det, at den kontracykliske buffer, og dermed det kombinerede bufferkrav, ikke vil kunne overstige 0,1 % i 2016.

Kreditrisikojusteringer

Sparekassen foretager nedskrivning på udlån efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen, når der er indtrådt objektiv indikation for værdiforringelse, som har en virkning for de forventede fremtidige betalinger. Nedskrivningen udgør forskellen mellem den bogførte værdi og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger.

Ved definition af misligholdte fordringer og værdiforringede fordringer følges bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. § 51-54. Objektiv indikation for værdiforringelse anses for at være indtrådt, hvis et eller flere af følgende kriterier er opfyldt:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
- Låntager overholder ikke indgåede betalingsforpligtelser.
- Låntager ydes lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af økonomiske vanskeligheder.
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive underlagt anden økonomisk rekonstruktion.

Sparekassen foretager en individuel vurdering af alle udlån til erhvervs kunder, samt signifikante udlån til privatkunder og alle udlån med bonitetsmarkering. Alle kunder, hvorpå der ikke er nedskrevet individuelt, vurderes gruppevist på baggrund af en makroøkonomisk segmenteringsmodel. I den gruppevise vurdering inddeles kunderne i homogene grupper efter kreditrisiko fordelt på sektorer og brancher. For hver gruppe er der fastlagt et statistisk sammenhæng mellem et antal forklarende makroøkonomiske variable (arbejdsløshed, boligpriser, oliepris, antal konkurser mv.) og konstaterede tab. Det er således ændringer i de forklarende makroøkonomiske variable, der udtrykker, at der er indtruffet en objektiv indikation for værdiforringelse, som har en indvirkning på de forventede fremtidige betalingsstrømme.

Den samlede værdi af eksponeringer efter nedskrivninger og før hensyntagen til virkninger af kreditrisikoreduktionen andrager ultimo 2015 i alt 17,3 mia. kr.

Eksponering med kredit- og modpartsrisiko

Beløb i 1.000. kr.	2015Q1	2015Q2	2015Q3	2015Q4	Gennemsnit
Eksponeringstype / modpart					
Centralregeringer eller centralbanker	141.044	437.557	345.367	448.020	342.997
Institutter	219.618	332.829	202.437	252.076	251.740
Erhvervsvirksomheder / selskaber	2.785.443	2.831.291	2.874.926	2.931.121	2.855.695
Detailkunder	8.618.465	8.419.627	8.755.723	8.654.210	8.612.006
Sikret ved pant i fast ejendom	666.685	766.988	736.272	1.010.142	795.022
Eksponeringer med misligholdelse	1.594.458	1.637.139	1.582.376	1.555.694	1.592.417
Eksponeringer med særlig høj risiko	45.836	43.672	42.412	41.596	43.379
Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	449.104	485.776	483.495	498.379	479.189
Andre poster / uden modpart	1.535.184	1.608.530	1.647.249	1.896.382	1.671.836
Eksponeringer i alt	16.055.837	16.563.409	16.670.257	17.287.620	16.644.281

Ovenstående eksponeringer opdelt geografisk og fordelt på væsentlige eksponeringskategorier er ikke belyst, da 98,94 % af de vægtede eksponeringer har modparter med bopæl i Danmark jf. afsnittet vedr. den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer.

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på brancher og eksponeringskategori

1.000 kr.	Centralregeringer eller centralbanker	Institutter	Erhvervsvirksomheder / Selskaber	Detailkunder	Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	Eksponeringer med misligholdelse	Eksponeringer med særlig høj risiko	Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	Eksponeringer uden modpart	Eksponeringer i alt
Offentlige myndigheder	448.020	0	0	259	0	0	0	0	79.325	527.604
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	725.241	508.840	71.548	747.044	0	0	0	2.052.673
Industri og råstofudvinding	0	0	148.103	148.684	5.312	22.558	0	0	0	324.657
Energiforsyning	0	0	250.207	52.146	3.114	22.713	0	0	0	328.180
Bygge og anlæg	0	0	151.589	249.597	25.551	58.961	32.740	0	0	518.438
Handel	0	0	176.389	324.665	16.421	47.293	0	0	0	564.768
Transport, hoteller og restauranter	0	0	14.491	184.807	14.814	67.673	0	0	0	281.785
Information og kommunikation	0	0	5.070	83.680	2.999	156	0	0	0	91.905
Finansiering og forsikring	0	252.076	395.740	766.728	4.816	41.693	2.301	0	1.475.371	2.938.725
Fast ejendom	0	0	775.756	473.382	39.376	82.452	5.883	0	219.414	1.596.263
Øvrige erhverv	0	0	162.111	434.150	39.127	64.561	0	498.379	122.272	1.320.600
I alt erhverv	0	252.076	2.804.696	3.226.679	223.078	1.155.103	40.925	498.379	1.817.057	10.017.993
Private	0	0	126.425	5.427.272	787.064	400.591	671	0	0	6.742.023
I alt	448.020	252.076	2.931.121	8.654.210	1.010.142	1.555.694	41.596	498.379	1.896.382	17.287.620

Eksponeringer med kreditrisiko fordelt på løbetider og eksponeringskategori

1.000 kr.	Anfordring	0 – 3 mdr.	3 mdr. – 1 år	1 – 5 år	Over 5 år	I alt
Centralregeringer eller centralbanker	444.469	0	3.551	0	0	448.020
Institutter	82.026	118.241	0	15.007	36.802	252.076
Erhvervsvirksomheder mv.	228.579	470.720	598.688	705.571	927.563	2.931.121
Detailkunder	1.097.965	832.979	898.179	2.001.858	3.823.229	8.654.210
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	121.894	41.093	57.155	98.249	691.751	1.010.142
Eksponeringer med misligholdelse	187.061	249.645	216.702	407.078	495.208	1.555.694
Eksponeringer med særlig høj risiko	27	6.146	17.666	1.636	16.121	41.596
Egenkapital eksponeringer (aktier mv.)	0	0	0	0	498.379	498.379
Eksponeringer uden modparter	0	7.893	31.984	0	1.856.505	1.896.382
I alt	2.162.021	1.726.717	1.823.925	3.229.399	8.345.558	17.287.620

Udgifter vedr. nedskrivninger og hensættelser

Beløb i 1.000 kr.	Individuelle nedskrivninger og hensættelser	Gruppevis nedskrivninger	Realiserede tab	Udgift i alt
Offentlige myndigheder	0	0	0	0
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	191.981	-42	22.687	214.626
Industri og råstofudvinding	5.466	-37	1.269	6.698
Energiforsyning	5.488	0	0	5.488
Bygge og anlæg	9.945	-109	3.583	13.419
Handel	-139	-162	3.286	2.985
Transport, hoteller og restauranter	-4.964	-39	3.441	-1.562
Information og kommunikation	-1.315	-21	1.359	23
Finansiering og forsikring	-13.016	-6	36.635	23.613
Fast ejendom	-253	-68	16.225	15.904
Øvrige erhverv	16.816	-153	4.428	21.091
I alt erhverv	210.009	-638	92.913	302.285
Private	31.165	-203	39.211	70.173
I alt	241.174	-855	132.124	372.458

Udgiftsførte beløb beregnes som: Nedskrivninger / hensættelser ultimo indeværende år fratrukket nedskrivninger / hensættelser ultimo året før tillagt endeligt tabt (afskrevet) i året.

Værdiforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på brancher:

1.000 kr. De anførte beløb er på moderselskabsniveau	Eksponeringer mod kunder med OIV (Opgjort før nedskrivninger og hensættelser)	Udlån og garantier med væsentlige svagheder	Udlån og garantier med lidt forringet bonitet	Udlån og garantier med normal bonitet
Offentlige myndigheder	0	0	0	193
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	1.458.312	460.218	223.339	243.059
Industri og råstofudvinding	37.594	69.573	41.077	120.626
Energiforsyning	75.455	79.498	77.684	82.775
Bygge og anlæg	78.706	31.666	186.791	79.831
Handel	105.300	43.037	158.146	186.052
Transport, hoteller og restauranter	149.000	18.215	50.992	75.020
Information og kommunikation	1.337	6.038	6.032	21.566
Finansiering og forsikring	98.340	2.143	118.499	197.748
Fast ejendom	165.555	309.735	354.382	471.133
Øvrige erhverv	101.158	76.371	146.748	458.421
I alt erhverv	2.270.757	1.096.494	1.363.690	1.936.231
Private	661.090	382.496	2.091.187	3.161.395
I alt	2.931.847	1.478.990	3.454.877	5.097.819

Opgørelse af den samlede værdi af henholdsvis misligholdte fordringer og værdiforringede fordringer fordelt på betydende områder undlades, idet ca. 99 % af eksponeringerne er i Danmark.

Bevægelser på misligholdte og værdiforringede fordringer

Beløb i 1.000 kr.	Individuelle nedskrivninger og hensættelser		Gruppevise nedskrivninger og hensættelser	
	Udlån	Garantidebitorer	Udlån	Garantidebitorer
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo på udlån og garantidebitorer	1.073.744	5.510	51.255	0
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb	389.384	1.365	10.509	0
Tilbageførsel af nedskrivninger/hensættelser foretaget i tidligere regnskabsår, hvor der ikke længere er objektiv indikation på værdiforringelse eller værdiforringelsen er reduceret	-49.067	-1.275	-19.832	0
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	-99.230	0	0	0
Andre reguleringer	0	0	0	0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	1.314.831	5.600	41.932	0
Summen af udlån og garantidebitorer, hvorpå der er foretaget individuelle nedskrivninger/hensættelser (opgjort før nedskrivninger/hensættelser)	2.908.183	24.315		

Asset Encumbrance (Behæftede aktiver)

I henhold til CRR artikel 433 skal alle kreditinstitutter afgive oplysninger om omfanget af behæftede og ubehæftede aktiver. Disse oplysninger skal indberettes til myndighederne kvartalsvist, som en del af FINREP rapporteringen. Sparekassen er ikke børsnoteret og er derfor ikke underlagt kravet om indberetning af de øvrige skemaer i FINREP.

Sparekassen har meget få behæftede aktiver. Til sikkerhed for lånefacilitet i Nationalbanken på 250 mio. kr., er der deponeret obligationer svarende til restgælden. Endvidere er der afgivet pant i nogle af koncernens ejendomme til sikkerhed for gæld i realkreditinstitutter. I forbindelse med derivater er der deponeret kontantbeløb hos enkelte modparter til sikkerhed for negative dagsværdier. Herudover er der tale om mindre beløb, som ikke er direkte til rådighed, f.eks. forudbetalte omkostninger, deposita for lejemål mv. Nedenstående skema viser omfanget af koncernens behæftede og ubehæftede aktiver i henhold til reglerne om opgørelse af Asset Encumbrance.

	Beløb i 1.000 kr.	Regnskabsmæssig værdi af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Dagsværdi af ubehæftede aktiver
		010	040	060	090
010	Aktiver i alt	200.769		13.204.570	
030	Aktie instrumenter	0	0	660.871	660.871
040	Gældsinstrumenter	88.102	88.102	1.394.571	1.394.571
120	Andre aktiver	66.480		1.643.194	
		Dagsværdi af modtaget behæftet sikkerhedsstillelse eller egne gældsinstrumenter der er udstedt	Dagsværdi af modtaget sikkerhedsstillelse eller egne gældsinstrumenter, der er udstedt og til rådighed for behæftelse		
		010	040		
130	Modtagne sikkerheder	0	0		
150	Aktieinstrumenter	0	0		
160	Gældsinstrumenter	0	0		
230	Anden modtaget sikkerhedsstillelse	0	0		
240	Egne gældsinstrumenter, der er udstedt, bortset fra egne covered bonds eller ABS'er	0	0		
		Modsvarende passiver, eventualforpligtelser eller udlånte værdipapirer	Aktiver, modtaget sikkerhedsstillelse og egne udstedte gældsinstrumenter, bortset fra behæftede covered bonds og ABS'er		
		010	040		
010	Regnskabsmæssig værdi af udvalgte finansielle forpligtelser	221.750	200.769		

Anvendelse af EACI'er

Sparekassen Vendsyssel anvender Standard & Poor's Ratings Services, som leverandør af kreditvurderingsoplysninger (ECAI) på lande, modparter og udstedelser. Ydelserne leveres til banken via Skandinavisk Data Center A/S (SDC), der er sparekassens datacentral. SDC modtager rating oplysningerne fra SIX Financial Information og informationerne integreres i dataflowet. Der foretages løbende en IT-opdatering af kreditvurderingerne fra Standard & Poor's Ratings Services.

SDC har konverteret Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR artikel 111-134.

Tabellen nedenfor viser Finanstilsynets konvertering af Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklassers til kreditkvalitetstrin for eksponeringer mod erhvervsvirksomheder, institutter, centralregeringer og centralbanker.

Kredit-kvalitetstrin (Long term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber) og CIU	Eksponeringer mod centralregeringer eller centralbanker
1	AAA til AA-	20 %	20 %	0 %
2	A+ til A-	50 %	50 %	20 %
3	BBB+ til BBB-	50 %	100 %	50 %
4	BB+ til BB-	100 %	100 %	100 %
5	B+ til B-	100 %	150 %	100 %
6	CCC+ og derunder	150 %	150 %	150 %

Kredit-kvalitetstrin (short term)	Standard & Poor's kreditvurderingsklasser	Eksponeringer mod Institutter	Eksponeringer mod erhvervsvirksomheder (selskaber)
1	A-1+ til A-1	20 %	20 %
2	A-2	50 %	50 %
3	A-3	100 %	100 %
4	Under A-3	100 %	150 %

Eksponeringsklasser, hvor der anvendes kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services pr. 31. december 2015.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	Eksponeringsværdi inden risikovægtning	Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin
Eksponeringer mod institutter	104.675	45.499
Eksponeringer mod selskaber	63.171	63.171

SMV eksponeringer

En stor del af sparekassens samlede eksponeringer er mod små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Ultimo 2015 udgjorde eksponeringerne mod SMV'er 27,5 % af de samlede eksponeringer på 17,3 mia. kr.

(Beløb i 1.000 kr.) Eksponeringsklasse	SMV Eksponering	Andel af samlede eksponeringer
SMV eksponeringer i alt	4.761.247	27,5 %
- heraf eksponeringer mod selskaber	2.101.620	12,2 %
- heraf eksponeringer mod detailkunder	2.158.349	12,5 %
- heraf eksponeringer sikret med pant i fast ejendom	158.375	0,9 %
- heraf misligholdte eksponeringer	342.903	1,9 %

Kapitalkrav til markedsrisiko

Samlede eksponeringer med markedsrisiko

Beløb i 1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 pct. af eksponering)
Eksponeringer med markedsrisiko i alt	266.875	21.350
Poster med positionsrisiko: Gældsinstrumenter	256.657	20.533
Aktier mv. (inkl. CIU)	0	0
Poster med: Valutarisiko	6.069	486
Poster med: Råvarerisiko	0	0

Kapitalkrav til operationel risiko

Sparekassen er eksponeret mod potentielle tab, som følge af operationelle risici, hvilke er: "Risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige- og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusiv retslige risici".

For at reducere risikoen for, at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer sparekassen de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Koncernen anvender basisindikatormetoden til at opgøre solvenskravet til de operationelle risici. Det betyder, at kapitalkravet til de operationelle risici opgøres til 15 pct. af de gennemsnitlige "basisindtægter" de seneste 3 år. Basisindtægterne er summen af nettorenteindtægter og ikke-renterelaterede nettoindtægter. I 2015 udgør den operationelle risiko 11,5 % af den samlede risikoeksponering. Sparekassen gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor, vil der blive taget højde herfor under sparekassens opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag / solvensbehov.

1.000 kr.	Eksponering	Kapitalkravet (8 % af eksponering)
Eksponering med operationel risiko	1.343.674	107.494

Eksponering i aktier mv., der ikke indgår i handelsbeholdningen

Sparekassen Vendsyssel har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning indenfor realkredit, betalingsformidling, IT og investeringsforeninger m.v. Sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendige, for at drive et lokalt pengeinstitut. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen.

I flere af sektoraktieselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandel hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. Omfordelingen sker typisk med udgangspunkt i sektorselskabets indre værdi. Sparekassen regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt, afhængig af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

I andre sektorselskaber omfordeles aktierne ikke, men værdiansættes derimod typisk med udgangspunkt i den senest kendte handel, alternativt beregnes værdien med udgangspunkt i en anerkendt værdiansættelsesmetode. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Sparekassen Vendsyssel har udover aktier i sektorselskaber, aktier i selskaber i lokalområdet. Disse aktier er anskaffet ud fra et ønske om, at støtte initiativer i lokalområdet og sparekassen påtænker ikke at sælge disse aktier. Aktierne betragtes derfor som værende udenfor handelsbeholdningen. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Af den samlede aktiebeholdning på t.kr. 597.443 udgør aktier i handelsbeholdningen i alt t.kr. 1.949. Den lille handelsbeholdning stammer fra deldepot i egenbeholdningen, som sparekassens Finanscenter anvender til afvikling af kundehandler.

De unoterede aktier i alt tkr. 595.494 kan specificeres således:

Beløb i 1.000 kr.	Sektoraktier	"Lokale" aktier	Øvrige aktier	I alt
Primo beholdning	421.297	7.809	79.487	508.593
Tilgang ved køb	44.786	25	5.927	50.738
Urealiseret gevinst/tab	30.203	3449	15.869	49.521
Realiseret gevinst/tab	661	47	180	888
Afgang ved salg	-13.925	-140	-181	-14.246
Ultimo beholdning	483.022	11.190	101.282	595.494

Renterisiko i positioner udenfor handelsbeholdningen

Renterisikoen opgøres som det tab / den gevinst, som koncernen vil få ved en rentestigning på 1 procentpoint. Koncernens eksponering for renterisiko i positioner uden for handelsbeholdningen består af fast forrentede danske obligationer, samt fastforrentede gældsposter og i mindre grad af udlån og indlån. Koncernens samlede renterisiko udgør 11,0 mio. kr. svarende til 0,6 % af kernekapitalen. Renterisikoen udenfor handelsbeholdningen udgør -2,4 mio. kr.

Udviklingen i renterisikoen for hver af delelementerne, indlån og andre gældsposter, udlån og obligationer rapporteres til bestyrelsen og direktionen månedligt.

Nedenstående skema viser de samlede positioner udenfor handelsbeholdningen, hvorpå der er renterisiko.

Beløb i 1.000 kr.	Markedsværdi	Renterisiko
Obligationer udenfor handelsbeholdningen	151.122	738
Fastforrentet udlån	463.066	30.484
Fastforrentet indlån	2.364.193	-28.686
Fastforrentet funding	973.559	-6.214
Derivater	2.065.649	-1
Renterisiko udenfor handelsbeholdningen i alt	6.017.589	-3.679

Securitiseringer

Der anvendes ikke securitiseringer i koncernen.

Aflønningspolitik

Sparekassens bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik for Sparekassen Vendsyssel. Sparekassen udbetaler ikke variable løndele til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere. Sparekassen har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med sparekassens forretningsstrategi, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel.

Bestyrelsen har nedsat et aflønningsudvalg, der forbereder bestyrelsens arbejde vedrørende aflønning, herunder lønpolitik og andre beslutninger herom, som kan have indflydelse på sparekassens risikostyring. Aflønningsudvalget består af 4 medlemmer.

For yderligere oplysninger om aflønning af bestyrelse, direktion og væsentlige risikotager henvises til note 9 i koncernens årsrapport 2015.

Oplysninger om opgørelse af kreditrisiko under IRB-metoden

IRB-metoden anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Kreditreducerende metoder

Koncernen anvender hverken balanceført netting eller netting under streger. Sparekassen Vendsyssel har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelse prioriteret, at modtage finansielle sikkerheder indenfor følgende hovedområder:

- Indlånsmidler i såvel DKK som valuta
- Obligationer og gældsinstrumenter
- Investeringsforeningsbeviser
- Børsnoterede aktier

De mest anvendte sikkerheder i sparekassen er pant i fast ejendom, køretøjer og andet materiel. I det Sparekassen Vendsyssel ikke har markedsført sig kraftigt med henblik på etablering af investeringskreditter med pant i de købte værdipapirer, er mængden af finansielle sikkerheder i sparekassen forholdsvis begrænset. Den traditionelle sikkerhedsstillelse i form af en eksisterende beholdning af værdipapirer praktiseres, når det er muligt.

Sparekassens politik for værdiansættelse af finansielle sikkerheder medfører, at værdiansættelsen er en konservativ markedsværdibetragtning. Der er faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at sparekassen har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De beskrevne procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i kreditafdelingen. Sparekassens aftale med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at sparekassen har adgang til at realisere ejendomme, køretøjer, driftsmidler og værdipapirer mv., såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser over for sparekassen.

Koncernen anvender den udbyggede metode som kreditreducerende teknik. Det medfører, at kapitalbelastningen af et engagement kan reduceres, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder, der er udstedt af virksomheder eller lande med en særlig god kredit rating.

Endvidere anvendes garantier som kreditrisikoreducerende middel såfremt garantien er udstedt af følgende typer af modparter:

- Centralregeringer og centralbanker
- Regionale og lokale myndigheder
- Pengeinstitutter og realkreditinstitutter

Kreditreduktion med finansielle sikkerheder og garantier m.v.

Nedenstående tabel viser de samlede eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder, samt garantier og kreditderivater ultimo 2015:

1.000 kr.	Eksponeringer dækket af finansielle sikkerheder	Eksponeringer dækket af garantier og kreditderivater
Erhvervsvirksomheder mv.	43.977	0
Detailkunder	53.502	0
Eksponeringer hvorpå der er restancer eller overtræk	6.864	3.374
Eksponeringer med særlig høj risiko	554	0
I alt	104.897	3.374

Oplysninger om interne modeller (VaR-modeller)

VaR-modeller anvendes ikke i Sparekassen Vendsyssel.

Avancerede målemetoder til opgørelse af operationelle risiko

Der anvendes ikke avancerede målemetoder (AMA) til opgørelse af den operationelle risiko i koncernen.

Godkendelse

Foranstående risikorapport pr. 31. december 2015 godkendes hermed:

Vrå, den 17. marts 2016

Direktionen:

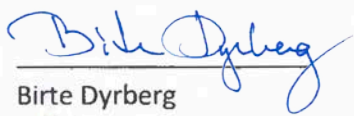

Vagn Hansen

Jan Skov

Bestyrelsen:

Birte Dyrberg

Svend Westergaard

Poul D. Hansen

Christian Hem

Jens Højer

Mogens Nedergaard

Hans Ole Pedersen

Dorte Folden Skole

Helle S. Sørensen

Søren Vad Sørensen

Tage Thomsen

Niels Tørslev

Martin Valbirk